

Tilsynserklæring for Spjellerup Friskole, april 2014

Bente Asmund Hansen, certificeret tilsynsførende.

Spjellerup Friskole, skolekode: 280038

Tilsynsbesøg 22. november 2013, 21. marts 2014.

Besøg i bh. kl., 1. og 2. kl. 3.kl. og 4. kl., 5.-6.kl., 7., 8. og 9.kl. og i fagene dansk, matematik, humanistisk fagrække (herunder engelsk), temaundervisning, ikke-fagdelt undervisning, tværfaglig undervisning i matematik-samfundsfag og morgensamling.

I skoleåret 2013/2014 er tilsynet udført jævnt ifølge tilsynsplanen, som er at se på skolens hjemmeside, Spjellerup Friskoles vedtægter og friskolelovens bestemmelser. Tilsynet har indeholdt besøg på skolen, iagttagelse af undervisning og aktivitet i pauser, samtaler med lærere, skoleleder og bestyrelse og undersøgelse af undervisningsplaner, beskrivelser, materialer og evalueringer.

Som det anføres i friskoleloven, skal der "føres tilsyn med elevernes standpunkt i dansk, matematik og engelsk". Desuden skal tilsynet vurdere, om "skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen". Endelig skal tilsynet se på, "om skolen efter sit formål og i hele sit virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene."

Dette er det formelle krav til tilsynet.

Derudover er det forældrekredeets ønske, at tilsynet har særligt fokus på udvikling af afdelingsopdelt og fleksibel organisering af undervisningen.

Pædagogisk og værdimæssigt grundlag for afdelingsopdelt og fleksibel organisering af undervisningen:

I skolens værdigrundlag er det formuleret, at Spjellerup Friskole vil:

- **arbejde med aldersintegreret inddeling i stedet for aldersopdelt.**
- **ruste det enkelte barn til at udvikle sig til et helt menneske, der med livsglæde og livsmod bevæger sig ud i livet.**

I samtalerne med lærerne blev dette formuleret som det vigtigste:

Det skal give mening at arbejde med afdelingsopdelt fleksibel planlægning.

Lærerne beskriver, at den fleksible planlægning giver mening, når der skabes sammenhæng for eleverne, når elevernes arbejde rækker ud over egen skolehverdag, f.eks. når de skal formidle indeholdet fra deres projektopgave til de yngre elever, og ved at eleverne kan anvende det, de har lært, i et praktisk forløb. Og for lærernes vedkommende; når lærerressourcerne bliver udnyttet rigtigt i forhold til den enkeltes kompetencer, den enkelte elevgruppes behov og det indhold, der er i et undervisningsforløb.

Under mine besøg har jeg iagttaget, at undervisningen foregik aldersintegreret indenfor afdelingerne, og at læringsmålene på eksemplarisk vis strakte sig ud på tværs af faggrænser, dog stadig i bevidsthed om de enkelte fags undervisningsmål. I flere situationer foregik der også en udveksling af erfaringer mellem de

ældre og de yngre elever. Eleverne oplevede tydeligvis den tilsigtede sammenhæng i skolehverdagen, fordi det tværfaglige emne samlede fagene på en forståelig måde. Det var naturligt at lære og benytte det enkelte fags færdigheder og kundskaber til at udforske emnet.

Endvidere kan mine iagttagelser tyde på, at netop den fleksible planlægning har åbnet mulighed for udvikling af alternative undervisningsforløb, som opbygger hverdags erfaringer og med tiden øger motivationen for den faglige læring, fordi der, som det fremstod under tilsynsbesøget, kommer en klar forbindelse til nytteværdien – altså, at det giver mening.

Også dette er forankret i værdigrundlaget:

- **Spjellerup friskole vil skabe læringsrum, som udnytter børnenes/elevernes egne forudsætninger og udfordrer og støtter op omkring den enkeltes læring.**

Under mine besøg har jeg også iagttaget, at lærerne på Spjellerup Friskole netop udnytter de muligheder fleksibiliteten giver dem til at arbejde med elevernes beslutningsprocesser i erkendelse af, at demokratiske processer tager tid, og konflikter – også interessekonflikter - er potentielt læringsstof. Det gælder både for yngre og ældre elever.

Igen hænger dette fint sammen med værdigrundlaget:

- **Spjellerup Friskole vil arbejde ud fra en anerkendende pædagogik og aktivt med konfliktløsningsmodeller.**

Helhedsvurdering af elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk:

I den tværfaglige såvel som den fagdelte undervisning har jeg set eksempler på en bred vifte af arbejdsformer. Eleverne udfordres i kreative processer og er engagerede i arbejdet med at lære. Lærerne er optagede af at iagttage effekten af deres undervisning og tilpasse undervisningen elevernes nærmeste udviklingszone. Undervisningen er tydeligvis styret af lærernes gode overblik og de mål, der er for undervisningen. Elevernes almindelige og særlige behov imødekommes på værdig vis.

Skolen lægger stor vægt på at sætte tidligt ind, hvis de yngste elever viser tegn på behov for støtte i indlæringsprocessen. De yngste elevgruppers standpunkter er særdeles tilfredsstillende, og lærerne tilskriver det den særlige opmærksomhed og tidlige indsats.

Der er stor bevidsthed om specifikke elevers specialundervisningsbehov. Specialundervisningen for elever med særlige behov udføres ved undervisning på mindre hold, tilførsel af ekstra lærerressourcer i dele af undervisningen og individuelt tilrettelagte forløb med eneundervisning for nogle af disse elever. Skolen udnytter fællesskabets muligheder for at styrke elevernes selvtillid og selvværd ved at afmystificere specialundervisningsbehov og fremhæve styrkesider.

Samlet set er det min vurdering, at elevernes standpunkter i dansk, matematik og engelsk er tilfredsstillende, og at skolen arbejder systematisk og struktureret med opbygning af elevernes grundlæggende kundskaber og færdigheder i fagene.

Sidste år iagttog jeg, at skolen overordnet beskrev sig selv som nyetableret og med mange forskellige opgaver i forhold til at få opbygget en sund kultur. Skolens formål og værdigrundlag fremtræder efter sidste års gennemarbejdning som en pædagogisk platform, og rigtig meget af det, som er beskrevet, er synligt i hverdagen og er almindelig praksis på skolen. I år er det f.eks. tydeligt, at der er opbygget gode rutiner, som

tager højde for, at skolens tre aldersgrupper (yngste, mellemste og ældste) har forskellige behov og forskelligt ansvar i det forpligtende fællesskab. Eleverne tager dette ansvar meget alvorligt og formidler dette til de yngre – nogle ældre elever deltog i gruppemøde med nogle yngre elever for at beskrive deres egne læringsstrategier, nogle andre ældre elever arbejdede forbilledligt med at få moderniseret frugtboden – til stor beundring fra og til gavn for de yngre. Andre igen diskuterede, hvordan de på bedste vis kunne repræsentere skolen på en studietur, som skulle danne grundlag for en fælles lejrskole.

Samlet set står det helt klart, at Spjellerup Friskole sikrer eleverne plads til medbestemmelse på skolens daglige virke. Eleverne virker meget motiverede for at bidrage til fællesskabet, hvilket giver et solidt grundlag for en god kultur. Dette ser jeg også som et udtryk for, at elevernes alsidige personlige udvikling fremmes (jf. Friskoleloven §1a,stk.2).

Skolens samlede undervisningstilbud må derfor ud fra en helhedsvurdering siges at stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Undervisningen og organiseringen af den er på flere områder kreativ og bygger på viden om, hvordan børn bedst tilegner sig ny viden.

Det er ligeledes min vurdering, at skolen efter sit formål og i hele sit virke forbereder eleverne, ved at give eleverne interesse og færdigheder, til at leve og medvirke aktivt i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Undervisningen foregår på dansk.

Bente Asmund Hansen

Se endvidere: Nordenbo, S.E., Holm, A., Elstad, E., Scheerens, J., Sjøgaard Larsen, M., Uljens, M., Fibæk Laursen, P., & Hauge, T.E. (2010) Input, Process, and Learning in primary and lower secondary schools. A systematic review carried out for The Nordic Indicator Workgroup (DNI). In: The Evidence Base. Copenhagen: Danish Clearinghouse for Educational Research, DPU, Aarhus University

En kortere udgave kan hentes på www.dpu.dk/clearinghouse.